

TÖRTÉNELEM

A hűség példaképe: Kovács S. József (1804–1884)

A munkanélküliséghez, a stabilnak tűnő munkahelyek váratlan megszűnéséhez hozzászokva szinte valótlannak tűnik leírni és olvasni, hogy éltek olyan elődeink, akik akár fél évszázadot is ugyanazon a munkahelyen, beosztásban töltöttek el. Ilyen, falujához és népéhez hű lelkészre emlékezzünk most – **születésének 200. évfordulóján** – aki 53 éven át szolgálta ugyanazt a gyülekezetet.

Kovács Sebestény József a napóleoni háborúk idején, 1804. április 24-én született a Bars vármegyei Garamvezekényben **Kovács Sebestény János** és **Miskolczi Zsuzsanna** fiaként. Mivel a kis József korán tehetségesnek bizonyult, hamar eldől, hogy atyja hivatását, a lelkészi pályát fogja választani. Ennek megfelelően már hatéves korától kitűnő képzésben részesült, előbb Losoncon – nagatyja házában –, majd a selmeci, ill. budai gimnáziumban. Ez utóbbi helyen a kor híres írójánál, a jakobinus mozgalomban való részvétele miatt börtönt szenvedett **Versey Ferenc** mellett elszállásolva. Tanította őt a jeles komáromi

prédikátor, **Kolmár József** is, majd tanulmányaira a koronát a híres debreceni kolégiumban tette fel.

A kolera évében, 1831. október 16-án lépett az ipolypásztói gyülekezet szolgálatába. Itt talált hűséges élettársat is magának **Farkasdy Zsuzsanna** személyében, aki a közösen eltöltött hosszú évtizedek alatt tizenhárom gyermekkel ajándékozta meg őt. Faluja népének tiszteletét nem csak veretes igehirdetéseivel vívta ki: 1838-ban a roskadófélben levő paplak újjáépítési költségének a felét ő adta kölcsön a falunak. 1845-ban a megye határain túl is híressé vált: ő adta össze Házasyenyén **Blaskovics Pál** császári királyi kapitányt **Sárközy Johannával**. Az „egybekelési ünnepélyen” követett egyházi eljárás nyomtatásban is megjelentette – ennek okán kerül be majd *Szinnyei Magyar írók élete és munkái* c. gyűjteménybe.

1848-as szerepléséről, a szabadságharc eszméi mellett kiállásáról nem sikerült leváltári anyagot találnunk. A hagyomány szerint nemzetőr kapitányként, ill. Hont

megyei kormánybiztosként aktív szerepet vállalt: ő tartotta fenn a kapcsolatot a Debrecenbe menekült magyar kormány és az osztrákok által körülrzárt komáromi vár között. *Puskás Péter* nemrégiben megjelent kitűnő, *Boronkay Lajos*, *Kossuth honti kormánybiztos* c. könyve sem erősíti meg a lelkészünk nemzetőri vagy kormánybiztosi szerepéről szóló szájhagyományt. 48-as „rebellis” érzelmei mellett szól viszont az a tény, hogy hónapokon át ő látta el a lelkészi feladatokat Szokolyán is – a falu lelkészét, **Kancsur Andrást** Haynau végeztette ki Pesten.

Tizenhárom gyermeke közül az 1861-ben született **Endre** fia lett a leghíresebb. Nagybátyja, az **idősebb Kovács Sebestény Endre** /1814–1878/, Pest-Buda híres orvosának példáját követve ő is az orvosi pályára lépett. 1890-től haláláig, 1915-ig **Hont vármegye főorvosaként** és az ipolysági kórház **igazgató-főorvosaként** öregbítette a megye határain túl is a Kovács Sebestény név dicsőségét. E dicsőség honti megalapozójának, Kovács Sebestény Józsefnek bicentenáriuma jó alkalom arra, hogy emlékezésünkkel biztosítsuk e dicsőség további fennmaradását.

Dr. Kiss László

Gyurcsó István (1915–1984)

Hús évvel ezelőtt, 1984. március 16-án hunyt el a /cseh/szlovákiai magyar költészet palettájának értékes-érdekes poétája, a Garamkövesden született **Gyurcsó István**. Fizikai munkásként kezdte, majd 1952-től nyugdíjba vonulásáig a Csemadok Központi Bizottságának munkatársa volt. Állandó kapcsolatban volt Dél-Szlovákia szinte valamennyi magyar településével, kulturmunkásával s népének gondjával-bajával és örömeivel. Ebből a kötelékből táplálkozik „életés” költészete. Ipolyságon is gyakran megfordult.

Első kötete 1955-ben jelent meg *Anyám mosolyog* címmel. Posztumusz kötetének /1985/ címe: *Mélység és magasság*. Költői életművéből a *Tükördarabok* /1983/ kötetben található *Még innen* című versét választottam emlékeztető üzenetnek.

kp

Még innen

Kellene írni egy búcsúztatót, valamiféle összefoglalót; mit, miért volt érdemes tenni – hogyha már végképp el kell menni –, de halogatom, hátha, hátha kivirágzik még az akácfa, majd a nyár, úgy ám, a kedves nyár, mikor a határ virágbazár, és az almafák, szőlősorok: talán még újbort is ihatok, ha meglátogat barátsággal a tél s a tavasz barkaággal. – A reménység föl-fölsóhajt: Tavasz! Talán még az is kihajt!

A múzeumbarátok évváró közgyűlése

Az ipolysági Csemadok-székházban tartotta évváró taggyűlését 2004. január 30-án a **Honti Múzeum és Galéria Baráti Köre**.

A szervezet 2003-as tevékenységét összefoglaló beszámolót **Danis Ferenc mérnök**, a baráti kör elnöke olvasta fel. A bevezetőben arról elmélkedett, vajon milyen társadalmi légkörben dolgozhatnak majd a civil szervezetek az uniós csatlakozás után. Olyan kérdést is felvetett, hogy milyen körülmények befolyásolhatják a szlovákiai magyar nemzetrész kulturális és társadalmi elképzeléseinek megvalósítását az új helyzetben. Aztán felsorolta és értékelte az összes lényeges rendezvényt. Többek között szólt március 15-e méltó megünnepléséről, Bogyá Tamás hegymászói, Marton István állatorvos mongóliai élménybeszámolójáról, az augusztus 13-án a strandfürdőben rendezett Ipoly-nap gazdag programjáról. A múzeumbarátok megemlékeztek Simonyi Lajosról, városunk díszpolgáráról stb., honismereti kirándulásokon vettek részt, segítettek a különböző kiállítások szervezésében. A zárórészben felvetette, hogy a Selmezbányai Bányászati Múzeummal kellene egyezni, hogy a múzeum volt anyaga végre kerüljön a Honti Múzeum tulajdonába. Ez azokra a tárgyakra is vonatkozik, amelyeket még mindig Selmezbányán tárolnak.

A gazdálkodásról **Morvay Imre** pénztáros számolt be.

Pálkás Tibor, a múzeum és galéria felelős vezetője összefoglalta a két intézmény 2003-as eredményeit, vázolta a 2004-

es feladatokat. Többek között folytatják a múzeumi tárgyak gyűjtését és leltározását s az ásatásokat a volt monostor területén. Összeállítják a régió régészeti térképét, az új tárgyakról és kutatási-feltárási eredményekről tanulmányokat jelentetnek meg a szakajtóban és más lapokban. Segítik a történelmi-honismereti versenyekre készülő fiatalokat, módszertani és szakmai támogatást nyújtanak a főiskolások diplomamunka-írásához. A baráti körrel karöltve előadásokat és kirándulásokat szerveznek itthon, illetve Komáromban és Zselízen /ifj. Németh Géza, fiatal ipolysági művészek kiállításai/.

A továbbiakban Danis Ferenc vitára bocsátotta a 2004-es munkatervet. A tervben a hagyományos rendezvények mellett szerepel a Gyürky Antal-emléknap, honismereti kirándulás a tavaszi hadjárat útvonalán (1848/49-es szabadságharc), május 1-jén közös ünnepség az EU-belépés alkalmából, Siposs Antal-emléknap, II. Ipoly-nap, megemlékezés Simonyi Lajos születésének 100. évfordulójáról. Ezzel kapcsolatban időszerű lenne Simonyi Lajos önéletrajzána kiadása. A vitában elhangzottak alapján megemlékeznek a holokauszt 60. évfordulójáról is.

A vitában szó esett Sajó Sándor szülőháza felújításának napirendre tűzéséről is.

A gyűlés hivatalos része után a múzeumbarátok még hosszú ideig hasznos eszmecserét folytattak a fehér asztalnál.

/korpás/